

Motion till riksdagen

1987/88:Jo67

av Sven Lundberg m. fl. (s)

med anledning av prop. 1987/88:165 om reglering
av priserna på jordbruksprodukter, m. m.

För närvarande är ett villkor för att mejerierna skall erhålla utjämningsbidrag att de tillämpar ett tvåprissystem för mjölk. Detta innebär i praktiken ett obligatorium för mejeriet. För mjölkproducenten är det emellertid frivilligt att delta.

I proposition 1987/88:165 föreslår regeringen att detta villkor endast förlängs till och med den 30 juni 1989. Det statliga deltagandet i ett tvåpris-system skulle därmed upphöra.

Ett tvåprissystem, som anges i propositionen, har många nackdelar och bör därför endast användas under en viss tid. Ett par av de allvarligaste nackdelarna är att det ger en stelhet i företagsstrukturen och att den kvot som berättigar till ett högre pris har ett värde som kapitaliseras i fastighetspriset. Detta innebär också att den positiva effekten på lönsamheten, till följd av lägre exportkostnader, urholkas med tiden. Ett tvåprissystem bör alltså endast vara temporärt. Ju längre det har varit i funktion desto svårare blir det att avskaffa.

Vi instämmer därför i regeringens bedömning att tvåprissystemet tidsbegränsas till den 1 juli 1989. Regeringen föreslår att näringen skall ha ansvaret för att genomföra avvecklingen. Enligt vår mening bör avvecklingen ske under sådana former att den inte missgynnar mindre mjölkproducenter eller producenter i norra Sverige och övriga glesbygder.

Det finns en oro för att en avveckling skulle leda till produktionsökningar med prissänkningar som följd. Hos dem som deltar i systemet finns också en outnyttjad kapacitet, varför en viss produktionsökning kan befaras. Avvecklingen bör därför övergångsvis avlösas med åtgärder som motverkar en produktionsökning. Därvid bör speciell hänsyn tas till mindre mjölkproducenter. Sådana åtgärder kan vidtas inom ramen för den ordinarie mjölkprisregleringen. Övergångsåtgärderna bör avvecklas efter ett år — den 1 juli 1990.

När tvåprissystemet infördes förutsågs vissa problem för norra Sverige. Reglerna modifierades därför för dessa delar av landet, så att prisavdraget för dem som står utanför systemet där är betydligt lägre än i övriga landet. Således är anslutningen till systemet betydligt lägre i norra Sverige, cirka 45 % jämfört med drygt 90 % i landet i övrigt.

Om en avveckling av tvåprissystemet medför den befarade produktionsökningen och därmed vikande avräkningspris skulle det emellertid kunna

slå hårdare mot mjölkproduktionen i bygder med sämre produktionsförutsättningar. Det är därför angeläget att utvecklingen i olika delar av landet följs uppmärksam under systemets avveckling.

Mot. 1987/88

Jo67

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att avvecklingen av tvåprissystemet görs under sådana former att mindre mjölkproducenter inte missgynnas,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att följa mjölkproduktionens utveckling med avseende på den regionala balansen under tvåprissystemets avveckling.

Stockholm den 10 maj 1988

Sven Lundberg (s)

Mats Lindberg (s)

Nils Olof Gustafsson (s)

Inger Hestvik (s)

Ingvar Johnsson (s)

Magnus Persson (s)